

meft vedvarende Gane i Norge, hvorhos Pandflabet frembyder den behageligste Afvegling af Skov, Slette, Elv, Fjord, By og Land. Endnu smukkere Udfigt frembyder forøvrigt den i Nærheden liggende Hjelmspids, Gjesletollen, hvorfra man ser indtil otte norffe Mile paa hver Kant, henover Ringerike i Nord, langt hinsides Christiania lige ned i Smaaløene i Ost, ligesom hen i „Grevskaberne“ mod Syd.

Bygdens Hovedkirke, en gammel Steenbygning, ligger i en af de mange „Lier“ eller fra de omgivende Hjelde nedstraaende Eider, hvoraf Præstegjeldet har Navn; i dens umiddelbare Nærhed har man ogsaa Præstegaarden, der ligesom hele Hoved sognet bærer Navnet Frognær. Af andre Gaarde er der nogle historisk mærkelige, nemlig foruden det allerede nævnte Gjeslebæk især de to Huseby og Gulloug. Paa Huseby skal ved det 11te Aarhundredes Begyndelse den norffe Helgen Halvard Bjørnsen have boet, ligesom her forhen stod en St. Olaf hellig Kirke. St. Halvard, der var en Brænde af denne Norges Nationalhelgen, blev ifølge Legendens paa en skammelig Maade myrdet medens han i en Baad roede paa Drammensfjorden og hans Begeme senket ned i denne med en Steen; men længe efter fandtes faavel han som Stenen svømmende paa Vandet. Dette foranledigede, at han næst efter St. Olaf blev Landets vigtigste Helgen, der fortrinnsvis dyrkedes i det søndenfjeldske Norge, hvor han havde sit Helgenstern i den efter ham opstaaede prægtige Halvardskirke i Oslo. — Gulloug var en adelig Søegaard, der af Kong Hans blev skjenket til Niels Svendsen, som aledes under Navn af Tordenstjerne paa Grund af sin i Krigen mod Sverige udviste Trofasthed og Tapperhed. Denne Familie vedligeholdte sig som adelig, indtil den i forrige Aarhundredes Slutning uddøde; dog vare Eideinkerne sunkne ned til Bønder. For den sidste Tordenstjerne var den Jens Esfendrop Huuslærer, der 1761 i Kjøbenhavn lod trykke en Beskrivelse over Lier, som hører til de ældste norffe Søerarbejder over enkelte Bygder. Om Gaarden Baile i samme Nabolag kan mærkes, at Kong Jacob VI af Skotland boede her paa sin bekjendte Norgekreise i 1589, da han i Oslo holdt sit romantiske Bryllup med Anna af Danmark, Christian IV's Søster. I en utrykt Rejsebeskrivelse, der omhandler Frederik V's Besøg i Norge 1749, fortælles, at Kong Jacobs Portrait og en Guldhjæde, hvilke Sager han havde foræret sin Bert, Bonden Mikkel Nielsen som Grindringstegn, endnu indtil for faa Aar siden vare i Behold paa Nabogaarden, det ovennævnte Huseby.

Til Slutning maae vi gjøre en Bemærkning af en almindeligere Art. En dansk Læser vil lettelig falde paa den Tro, at et norff „Præstegjelds“ Befolkning omtrent svarer til et dansk Pastorats — at Udstrækningen er større falder af sig selv — men her vil han fordetmeste tage fejl. Paa faa Undtagelser nær ere „Præstegjeldene“ i Norge, der gjerne bestaae af flere, ja indtil fire eller fem Kirkefogne, langt folkerigere; enkelte, som Naas paa Romerike, Eker ved Drammen, Ringsaker, Nordrethov paa Ringerike osv. have indtil, ja over 10,000 Menneffer. Diers Præstegjeld er beboet af omtrent 8000, men har da ogsaa to, og vil snart faae tre Præster. Hvor der kun er een Præst, men flere Kirker, prædiker Præsten hver Søndag kun i een Kirke, thi de lange Afstande hindre ham i, som hans danske Embedsbrødre, at forrette flere Gudstjenester.

Den offentlige Politiret.

Retten er sat. Dommeren indtager sit Sæde, Fuldmægtigen aabner den tunge Domsprotocol, Retsvidnet spidser sine Øren og pudser sine Brillen for med vedborlig ansændt Opmærksomhed at kunne følge de kommende Forhandlinger; Referenterne have indtaget deres Pladser nærmest Stranken og dyppet de humoristiske Penne, og Rettens fungerende Besjænt tillader sig nu med beskjeden Selvsølelse at underrette dens Præses, Dommeren, om, at Klokkeren er slagen Dødt. Den heri paa en forblømet Maade fremsatte underdanigst uforgribelige Formenting om, at det nu turde være passende at begynde Dagens Gjæring, finder sin Stadfæstelse i den strag derefter affagte Kjendelse: „Luf faa op, Nielsen!“ Og saa lukker Nielsen op.

Gjennem den aabne Dør vælter en Strøm af „Ustyld og Brøde“, af Bidner og Tiltalte, Besjænte og Sælgerkoner, Lærebørn og Ladegaardskammerer, af Folk, som kjebe sig, og Folk, som fryse, af Vogne og Børn, der her ad Sædsningens Bei sanke Erfaring om, at man ikke ustraffet træder „Loven og Propheeterne“. Som gennem en Sluse vælter det længe opdæmmede Menneffehav ind og oversvømmer i mindre end en Minut hver Plot udenfor Stranken, der sukker under den stærke Donning. Den forventningsfulde Mumlen gaaer først ved den lydelige Paafaldelse af den første Sags Offere over til en ligesaa forventningsfuld Tausshed, der ifkun brydes, naar en altfor directe Opfordring til det bekjendte folkelige Blif for det latterlige bringer Vinene til at spille med livligere Glands og spænder Smilebaandene, til de briste i en latter, som kunde blive altfor smittende og heelt ustandselig, hvis ikke Dommeren med et mere eller mindre

tordnende: qvos ego! forslaaer at gyde Die paa de brusende Batterbølger og derved dæmper Stormen saalænge, til en mere eller mindre umiddelbar Comiker ved et Trylleord atter fremmaner dens slumrende Mandchor, og snart gjør en fornyet Anvendelse af Fredens Die nødvendig, snart afæfter ham en ikke ganske unødvendig Forsikkring om, at Retten ikke er et Theater, Forhandlingen ingen Farce, og at Publicum ialtfald ikke befinder paa Galleriet, men i allerførste Række.

Men Sagerne gaae deres Gang. Ustandseligt ruller Retfærdighedens tunge Karre sine stjebnsvangre Hjul over Dffrene; Nemesis sidder selv paa Buxten og styrer Lovens vælige Sangere med Fortolkningens Toiler, idet hun snart med Svøben slaaer „mindelige“ Slag, der svie til Syndernes Lommer, snart med et advarende Fingerpeg viser dem bort fra den brede Bei til Tydens snevre, med Politiplacater tydeligt betegnede Gangsti. Selv er hun en dygtig Vognstyrer, og forsvartlig er hendes Kjørsel; intet Under da, at hun med dobbelt aarvaagen Nidsfærhed holder Die med sine mindre samvittighedsfulde Colleger, de Hjøbenhavnske Trostjekudfles ofte kun altfor usforaarlige Færd. Hvor ofte have de ikke med klingende Mynt paa hendes Alter maattet bede for ikke at have efterkommet Lovens Bud om kun at bevæge sig i den for Menneffeli og Smaalørns Arme og Been ligesaa betryggende, som enhver god Kjørsvend velbekjendte „liden maadelig Traav eller saafaldte Lumtetrav“. Og ryddelige maae Gader og Kortogte være, at den store Byes voxende Færdsel uhindret kan gaae sin Gang. Hvormangen „tro og villig Gnepig“ har ikke her erfaret, at ignorantia juris semper nocet, naar hun i Lid til, at hun nylig var indkommen fra Landet og i trofhyldig Uvidenhed om „den ny Politiorning“ af 1701 Post II Cap. 3 § 2 under glad Skjemt med sin Jens har spærret Kortoget med en formidabel Torvokuro paa Armen. Hvormangen Kjørdemand har ikke her i Retten for samme Pris høstet den gyldne Lære, at man skal feie forsvartlig for sin egen Dør, og ikke vente, til Politiet leier en Sjouer til at gjøre det. Og hvis Sælgerkonen, der for at faae Tøde til sig selv og en Hof fulne Linger, i en tohjulret Trækkvogn salbyder sine Klæddiker og Silde, Nidspætter og Appelsiner, eller hvad Aarstiden ellers frembyder, vover at følge Krihandelsens store Principer, og søger et Marked for sine Varer, hvor hun veed, at Efterspørgselen er størst: paa Smaaagadernes Hjørner og i de stærkt befærdede, af Smaaafolk vrimlende Stræder, istedetfor at holde sig paa det Stæde, hvor Politiet har anvist hendes Detailudsalg eller imaginært Opland, saa skal nok Rettens Pattigkassel eller, hvis hun ikke kan faae Muletbeløbet tilveie, det „simple Hængsel paa almindelig Hængeløst“ værne hende af dermed.

Og ligesom Ordenen ved Straffetudfælselsteoriens praktiske Anvendelse haandhæves paa Gader og Stræder, saaledes tager Retfærdighedens besjættende Haand sig ogsaa af den daglige Handel og Wandel. Vee den Mælkebønde, der har malket i Regnveir, og Stam faae den Høster, der „forbedrer“ sin Skillingsfløde med Hvedefivelse eller Kartoffelmeel. Og den Bager skal naturligvis ikke kunne mele sin Røge, hvis Rugsbrød Sundhedspolitiet prøvende „veier og finder for let“. Hvorofte kan det ikke for den Uvidende synes, som om en Epidemil pludseligt havde angrebet Malmlodder og Jernbismere, Alenmaal og Kultønder, naar i en længere Tid Smaa-handlende i Dufinvis dagligt maae give Møde for Retten og med klingende Solo opveie deres Medfæbers Undervægt. Man troer at kunne spore Sygdommens Vandring fra Huus til Huus, fra Gade til Gade, eller under sig maafee over dens springende Gang — nei, Sagen er kun den, at Politiet altid aabne Die har kastet Blikket i en ny Retning. Efterat et større eller mindre Antal uhjeldige Medborgere have bedet for Sigegyldighed og lang Tids Elendrian ved at blive maalte med det samme Maal, hvormed de saalænge have maalt Andre, have deres heldigere Colleger, hvem Underføgelsen endnu ikke har naaet, faaet Stunder til med Justitskammerets Vistand at hele deres egen Stæde: Epidemien af-tager i Voldsomhed, snart optræder den kun sporadisk, Tilfældene ere mindre acute, og den tidligere Ro vender tilbage.

Kunler Søndag Formiddag efter Klokkeren ni en Bærmevogn gennem Byens Gader, hvor Helligdagsanordningens § 3 forbyder Kjøbstadsfolk ved Arbeidskjørelse at forstyrre den andagtsstemmende Ro, som der bør i Kirketiden at herffe; forsynet en barmhjertig Hofstrømmer et Par vaade Høstere med tørre Underbøger, om end „for lukkede Døre“, eller foretager Mureren sig stoiende indvendigt eller stide udvendigt Bygningsarbejde for andre end offentlige Autoriteter — deres Skjebne bliver den samme som Bertens i „Himmerrig“, hvis Gjæster havde spillet Willard en Søndagmiddag Kl. 2. Han meente vel, at denne Bestæftigelse ikke forstyrrede Gaden Fred. „Nei, men det afholder unge Menneffer fra at gaae i Kirke“, det faldes Helligbrøde, og Afslad kan man vel faae, men den koster Penge.

Har en Bertshuusholder gjeffreit aabnet sine Haller efter Midnat, saa begaaer han „Nattesæde“, hvad enten hans Gjæster have været „pæne Folk og ikke Schofelister“, eller „det var Bagerfønde, der ere vante til at være oppe om Natten“. Er det den første Gang, han synder, faaer han en Advarsel med at have Gjæster „over de mere civilis-

serede Sengetider“; men fremturer han i det Onde, rammer Straffen ham med jævnt voxende Muleter.

Og have hans Gjæster i den glade Stemning, hvori fulde Vægere og god Mad sædvanlig henfætte den Nydende, paa Hjemveien givet Glæden Luft i Sang og munter Skjemt, da vil utvivlsomt et Par Timers stille Contemplation i Stationens Detentionslocale og nogle Dalers Udgift til Pattigkassen forhaabentlig i Fremtiden minde dem om det Utilladelige i at forstyrre deres mindre nydelsessyge Medborgeres Nattero.

Saaledes vandrer den ene Række Skikkelser efter den anden forbi Stranken mellem Aar og Dag. Ladegaardslemmet, der permitterede den Skjorte, hvormed Pattigvæsenet klædte den forlorne Søns nøgne Krop, „da han fik Indkvartering i den“, og som i Lethes Bølger druknede Grindringen om, hvad den „ubekjendte Liebhaber“ bad ham for Trøie, Buger og Trækkø — for ham gjør den let affagte Dom en brat Ende paa hans ved usjønksom Udebliven fra „Gaarden“ erhvervede personlige Frihed. Og Troubadouren, som med Kløitens bløde Triller eller Virens munter Melodier har tilfredsstillt Koffepigers musikalske Længsler uden den Hjemmel, som kun „heiere Vedkommendes Tilladelse“ giver de vandrende Virtuoser, mindes her indtrængende om at indhente det forsømte. Men i det hujende Chor af „dinglende og vinglende“ Spektakelmagere og Landstrygere blande sig ofte skurrende Toner, og sørgelige Indblik i den fattige Befolkningens Liv og Færd aabne sig kun altfor tidt gennem Rettens Forhandlinger. Dreng og Piger debutere her som Forbrydere, ofte vel til Sorg og Kummer for stikkelige Forældre, forfærte af tidligt fordærvede Kammeraters flette Eksempel, men ogsaa ofte ved lastefulde Fædres eller fortoiolede Mødres directe Paavirkning udsendte som Tiggere, enten mafferede med en Ruofuld Sæbe, Svovlstikker eller deslige, eller under de noksom bekjendte Tiggerbrevs forrevne Slag. Men fra Tiggeri til Lyveri er Veien da kun kort. Med Milthed og Overbærelse behandler Retten dog de smaa Synere, der som Tiltalte staae for dens Stranke, mangen Gang i en Alder, saa de endnu neppe have noget Begreb om Forskjellen mellem Mit og Dit, for ikke ved en Straffedom at sætte et hidtil idetmindste navtøtteligt Stempel paa deres hele Fremtid. I Regelen sørges der da ogsaa for, naar Omstændighederne vise det Ønskelige heri, at de anbefales til den Forenings Omsorg, der nu i eenogtyve Aar med velsignelsesrige Brugter har taget sig af flige „fortabte Børn“ og ved at udbringe dem fra Hovedstadens eller Hjemmets farlige Indflydelse gjengivet dem til Samfundet som nyttige og hæderlige Borgere. Og Tiggerne af Profession, baade de lafede, forjultne Krøblinge, der paa Promenader og Trapper ved Skuldertræk og fremstannede Betsignelser antraabe „gode Menneffers“ Barmhjertighed om „en lille Skilling“, og de mere eller mindre elegante „Enker“ og „Familiefædre med mange Børn“, som med veltalende Promemoriaer trænge sig ind overalt, hvor Indkomstskattens grønne Bog giver dem Haab om et heldigt Udfald af deres Vælleri — i Regelen standser nu denne deres ubundne Levevei ved den Bom, som Politirettens Stranke i alt Fald for en Tid sætter derfor, ved at henvise dem til et strengt Tvangsarbejde paa Fabrikken ved Ladegaardsaaen. — Men Alting har en Ende, formodentlig ogsaa Læserens Laalmodighed. Istedetfor nu at anfille nærliggende Betragtninger over de mulige Virkninger paa vort Retsvæsens eventuelle Omordning, som Politirettens Erfaringer kunne bringe, vil jeg derfor i Grindring om, at en stor Lydfær har paastaet, at „in der Begränzung zeigt sich der Meister“, gjøre som den store Landsmand, der gjengav det paa Dansk med de træffende Ord: „Nu vil jeg holde op!“

U. S.

Ugens Politik.

Den 30te April 1868.

Trykten for et Ministerkiste i et høist ubeleiligt Dieblif er bleven fjernet; det er lykkes at tilveiebringe en Overenskomst mellem Landsthingsudvalgets Fleertal, Mindretal og Ministeriet, hvis Hovedpunkter ere, at Regeringen kan tillade Valgmenighedens Oprettelse, naar den finder, at Omstændighederne tilraade det, og at Lovens Varighed indskrænkes til fem Aar, i hvilken sidste Bestemmelse navnlig Fleertallet faae den Fordeel, at Valgmenighedsforøgelsesmaalet ikke betragtedes som endelig afgjort, uafhængig af den forventede Kirkekommissions Forhandlinger betreffende en almindelig Ordning af de kirkelige Forhold, overensstemmende med Grundlovens Løfteparagraf. Ifølge dette Forlig blev den saameget omtvistede Valgmenighedslov altsaa vedtaget af Landstinget med 53 Stemmer mod 7, efterat Krieger havde motiveret sin Afstemning ved at henvise til de med Lydfærd fægte, høist vigtige Forhandlinger, der ikke gjorde det ønskeligt, at vi fik en anden Udenrigsminister. Denne Udtalelse gav Conseilpræsidenten Leilighed til at soare, at han erkjendte, at Rigsdagen havde vist Regeringen Tillid, hvortil den skulde stræbe at gjøre sig værdig, fjøndt der med Hensyn til disse søvende Forhandlinger ikke for Dieblif forelaa Kjendsgjæringer, der kunde begunde Tilliden. Loven